

v prozi: »Nektere misli o možkem obnašanju« (Sl. br. 3, 1865), »O kerščanski polnosti. Spisal S. Gregorčič« (Sl. br. 8, 1865) in »Ladja in človek« (Sl. br. 4, 1866). Druga spisa v prozi ne priobčujem v tem listu, ker ne sodi po vsebini sem.

Ker je prvi letnik »Sloga« v originalu in duplikatu, sem primerjal oba in popravil nekatere »lapsus calami«. Vidno je, da je Gregorčič v drugem letniku (1866) opustil pisavo vert, smert itd.

»Sloga« je zamrla že po dveh letih.

I.

Cvetice na gomili.

»Al še tu življenje klije,
Kamor seme seje smert? —
Kdo temotne te žalije
Venča ko pomladni vert?

Kaj cvetice, vaše lice,
Kaj če tu vaš kinč i kras?
Ven izkopljem iz zemljice,
Presadim na vertec vas.

Tam pomladnega živjenja
Boste zerle žar i čar,
Tu živjenje vsako jenja,
Tu le smerti je oltar!«

»Pusti tukaj nas cveteti —«
— Cvet na grobu zašumi —
»Kar ne moreš ti umeti,
Vse še brez pomembe ni! —

Ni tu ne živjenja meja,
Lepšega začetek je:
'Z groba noči se prismeja
Ti nebeško solnčice.

Kakor mé iz rake vsklile
Krasno smo na beli dan,
Ti prerodil iz gomile
Bodeš se za boljši stan.

Pusti, pusti vsako dvombo:
Pusti pezo vseh skerbi,
Terdno iměj na nas oslombo:
Unstran lepši zor blišči! —

To dvomljivcem šepetati
Večni sem nas je vsadil,
Tukaj pusti nas ostati,
Kjer germiček naš je vsklil! —«

»Le cvetite, cvetke zale,
Vite se ob križu v zrak,
'Z groba temnega pognale,
So vstajenja jasni zrak!« — Gregorčič.

(Konec.)

Taras Ševčenko.

(Ob stoletnici rojstva. — Spisal Jos. Abram.)

»A nadeja, brate, ne umrje!«

Letos slavijo Ukrajinci narodno sveto leto. Z velikimi slovesnostmi ga praznujejo. Nad 30 milijonov src se strinja v eno srce, v eno željo, eno prisego:

Spi, Tarase, tiho, tiho,
dokler Bog te ne vzbudi;
v vek ne zabi Ukrajina
tvojih besedi...! (Oleks. Konisikij.)

»Kdo je pokojnik?« je vprašal nekdo o prenosu Ševčenkovega trupla iz Peterburga na Ukrajino in odgovorili so mu: »Mužik (kmet), no čin na njim generaljskij!« — In velezaslužni Ukrajinec Kuliš je tedaj izpregovoril: »Ali hočeš, batko (oče) Tarase, oditi na Ukrajino brez rdeče kitajke,¹ kozaške zasluge (odlikovanja)? Ali si ti nižji od kozaških junakov, ki so jih pokrivali s kitajko, ki so se ponašali s kozaškim odlikovanjem? — Razgrnite, ljubi moji, častni rdeči cvet čez tužno črno krsto Tarasovo! Naj se pojavi naš batko na Ukrajini kot pravi junak, ki je živel in umrl v boju za blagor, za srečo in svobodo našo...!«

In pokrili so ga z rdečo kitajko in odpeljali na Ukrajino, kjer so ga sprejemali rojaki s solzami — vsa Ukrajina je plakala za batkom —. Izprezali so konje in vlekli voz samotež ter ga slednjič odpeljali na Černečo (od tedaj Tarasovo) goro ob toli opevanem in ljubljenem Dnjepru. Tam je od nekdanj želel počivati:

Ko umrjem, pokopljite
mene na mogili
sredi stepe neizmerne
v Ukrajini mili:
da bom gledal širno polje,
Dnjepr in skalovje,
da bom slišal, kak deroče
mu bobni valovje... (Zapoved.)

Tam je ukrajinska narodna božja pot. In kdor ne more v resnici, pa v duhu poleti, ko ptica lahno-kрила, zlasti letos na ljubljeno gomilo, okrašeno z veli-

Opomba. Taras Ševčenko se je rodil 9. marca (po starem štetju 25. februarja) leta 1814. v Morincjah v kijevski guberniji. V šolo je hodil dve leti — bil je torej samouk. Najprej je bil pastir, potem je bil pri svojem gospodu, ki je imel skoraj neomejeno oblast čez ljudi tistega kraja, za lakaja. Ker je kazal deček veselje do slikarstva, ga je dal gospod slikarjem v šolo; upal je, da bo imel tako več dobička od njega. Leta 1838. so ga prijatelji, akademična slikarja v Peterburgu, Brjulov in Venecijanov ter slavni ruski pesnik Žukovskij (spesnitelj ruske himne) odkupili od gospoda za 10.000 rubljev. Bil je nato akademični slikar na akademiji v Peterburgu, obenem je tudi pesnikoval. Leta 1840. je izdal prvič »Kobzarja«, leta 1841. »Hajdamake«. Leta 1747. je bil, zlasti zaradi pesmi »Kavkaz«, preganjan in je služil kot vojak nad Aralskim morjem, kmalu nato pa v Novopetrovski trdnjavi v Aziji, kjer je bil pod silno stroгим nadzorstvom in ni smel ne pisati, ne slikati. Leta 1857. je bil po posebnem prizadevanju rodbine Tolstih pomiloščen. Umrl je v Peterburgu za vodenico 10. marca (po starem štetju 26. februarja) leta 1861. Truplo so Ukrajinci kmalu nato prepeljali na Ukrajino ter ga pokopali na Tarasovi gori ob Dnjepru dne 19. maja (6. maja) 1861.

Obširen življenjepiš Ševčenkove glej v knjigi »Kobzar«, izbrane pesmi T. Ševčenka, Laposlovna knjižnica, V. zvezek, Katoliška Bukvarna v Ljubljani 1907. — Kratka zgodovina Ukrajine je v »Kobzarju«, V. zvezku, in v »Hajdamakih«, VII. zvezku Laposlovne knjižnice.

¹ Junake, kozake, ki so padli v boju, so tovariši pokrivali z rdečo kitajko, t. j. rdečim svilenim prtom.